

בש"פ 8437/17 - יצחק בריל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8437/17

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העורר: יצחק בריל

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ר' וינוגרד) מיום 1.10.2017 במ"ת 48792-07-16

תאריך הישיבה: י"ט בחשון התשע"ח (08.11.17)

בשם העורר: עו"ד אורטל ליברזון; עו"ד עדן פוליטקין

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 48792-07-16 (כב' השופט ר' וינוגרד) מיום 1.10.2017 בגדרה נקבע שהעורר ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני כאשר בשעות היום הוא יהיה בפיקוח של שני מפקחים, ונאסר עליו השימוש באמצעי תקשורת.

1. נגד העורר הוגש ביום 31.7.2016 כתב אישום (ביום 4.8.2016 הוגש כתב אישום מתוקן) הכולל עשרה אישומים המייחסים לו ולאחרים עבירות רבות במסגרת פרשיית הונאה רחבת היקף הנוגעת לכ-60 מתלוננים ובהיקף של כ-25 מיליון ש"ח. כתב האישום מייחס לעורר עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף, קשירת קשר לפשע, סחיטה באיומים, הלבנת הון, עבירות מס, עבירות לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980 ושיבוש מהלכי משפט.
2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 23.8.2016 החליט בית המשפט המחוזי (כב' השופטת ע' זינגר) כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית התומכת באמור בכתב האישום (עם "כרסום קל" בעוצמתן של הראיות לגבי חלק מהפרשיות), ועילת מעצר. בהחלטה צוין כי מפיהם של מעורבים רבים עולה כי העורר היה "הרוח החיה" שעמדה מאחורי הפרשיות הראשונות, הוא זה שלקח אליו את מרבית הכספים וכי קיימות ראיות לכאורה לכך שהוא עמד "בראש הפירמידה" העבריינית. עם זאת, בית המשפט ראה לנכון לשקול את שחרור העורר לחלופת מעצר ולשם כך ביקש כי יוכן תסקיר מעצר בעניינו.
3. לאחר שהוגש תסקיר משלים בעניינו של העורר, הורה בית המשפט ביום 22.9.2016 על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (כב' השופט ר' יונגורד), נוכח המלצה שלילית חד-משמעית של שירות המבחן בעניינו, ועל רקע מכלול האישומים, לא מצא בית המשפט מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר או להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני.
4. לאחר שהתקיים דיון בפני בית משפט זה, במסגרת בקשה להארכת מעצרו של העורר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, הורה בית המשפט בהסכמת הצדדים על הגשת תסקיר משלים בעניינו של העורר. לאחר שניתנה החלטה זו, הגיש העורר ביום 17.8.2017 בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי, במסגרתה נטען כי נוכח שינוי נסיבות משמעותי ונוכח הזמן הניכר שחלף, יש להורות על שחרורו של העורר ממעצר או להורות על שחרורו לחלופת מעצר.
5. לאחר שהוגש תסקיר משלים ונערך דיון בבקשה, ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי ביום 26.9.2017, בה צוין כי הפעם הזו בהמלצת שירות המבחן נאמר כי ניתן להגיע לתוצאה שתאיין באופן סביר את מסוכנות העורר, אך זאת באמצעות פיקוח הדוק במיוחד. על כן בא שירות המבחן בהמלצה על מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, בצירוף שני מפקחים שיפקחו על העורר בשעות היום וכן על איסור גורף לכל שימוש באינטרנט ובמכשירי טלפון. נקבע כי במכלול השיקולים בשלה העת להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני, והממונה על הפיקוח האלקטרוני (להלן: הממונה) התבקש להגיש דו"ח בדבר היתכנות פיקוח אלקטרוני במקום המוצע.
6. ואכן, לאחר שהתקבלה חוות דעת הממונה, בית המשפט הורה על שינוי תנאי מעצרו של העורר, כך שהוא ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני, בתנאי שהוא יפוקח על ידי שני מפקחים בשעות היום (בין השעות 6:00 עד 22:00), וביתר שעות היממה הוא יפוקח על ידי מפקח אחד. כן הוטלה על המפקחים החובה למנוע מהעורר שימוש באינטרנט וכל שימוש במכשיר טלפון, למעט שיחות עם עורכי דינו או עם בני משפחתו מקרבה ראשונה. כן חויב העורר בהפקדת ערבויות. ביום 23.10.2017, לאחר שהופקדו הערבויות, הועבר העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני.

7. טוען העורר כי התנאים שנקבעו לו, הכוללים פיקוח על ידי שני מפקחים בשעות היום, והתנאי האוסר עליו שימוש באינטרנט ובמכשיר טלפון, מהווים הכבדה מעבר לנדרש, הכבדה שאינה עולה בקנה אחד עם הפסיקה הנוהגת. לדבריו, המלצת שירות המבחן על פיקוח על ידי שני מפקחים נבעה מטעות ונוכח קביעת שירות המבחן שאשתו שוהה לפרקים בסטודיו הצמוד לביתה, באופן הדורש פיקוח נוסף על העורר, בעוד שהלכה למעשה הסטודיו נמצא בתוך הבית, בצמוד לסלון והוא אף הציע להעבירו לתוך סלון הבית. כן נטען כי טווח השעות שנקבע לגבי המפקחים אף הוא אינו סביר.

8. באשר לתנאי האוסר על שימוש באינטרנט ובמכשירי הטלפון, טען העורר כי עבירות המרמה לא בוצעו תוך שימוש באמצעי תקשורת, פרט לאישום בודד של סחיטה באיומים, ותנאי זה יוצר הפליה בינו לבין שאר הנאשמים בעבירות מרמה. כן נטען כי הדבר אינו מאפשר לו לשוחח עם נותני שירות אשר אינם מוכנים לשוחח עם גורם אחר בשמו.

9. מנגד, המשיבה התנגדה להקלה בתנאי מעצרו של העורר. היא עמדה על חומרתן של העבירות המיוחסות לעורר, על נסיבותיו החריגות של מקרה זה וציינה כי בית המשפט המחוזי הדגיש את מעורבותו המובילה של העורר. המשיבה הבהירה כי ההמלצה על מעצר בפיקוח אלקטרוני ניתנה על ידי שירות המבחן אך בכפוף לפיקוח הדוק ומחמיר, וזאת לאור התרשמותו מהעורר.

דיון והכרעה

10. לאחר עיון בהודעת הערר, בהחלטות בית המשפט המחוזי ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

11. בית המשפט המחוזי נתן את דעתו בהחלטה מיום 26.9.201 על כך שהתנאים שהומלצו על ידי שירות המבחן הינם חריגים, כאשר נראה שהדבר נעשה מתוך רצון להגיע לתוצאה המאזנת בין מעצר מלא לבין מעצר בפיקוח אלקטרוני. ואכן, חרף העובדה כי מדובר בתנאים שיש בהם כדי להכביד על חיי היום-יום של העותר (או גם על חיי היום-יום של המפקחים), לא נמצא כי קיימת הצדקה להקל בתנאים אלו. כפי שכבר נקבע בפסיקת בית משפט זה בעבר, פיקוח אלקטרוני כשלעצמו אינו "נוסחת פלא" שיש בכוחה לאיין מסוכנות (בש"פ 8205/15 אבו קישק נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.12.2015); בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (10.8.2015)).

12. זאת ועוד. כידוע, עורכי תסקיר שירות המבחן הינם אנשי מקצוע מיומנים ובעלי מומחיות בבחינת התנהגות של נאשם המובא לפתחם, ולא בקלות ישוחרר נאשם לחלופה שעה שעורכי התסקיר אינם סבורים כי יהיה בחלופת המעצר כדי ליתן מענה למסוכנותו (בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (21.9.2010)). כלל זה נכון גם בענייננו, שעה שלא נמצא על ידי שירות המבחן כי יש לאפשר את מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני ללא מתן פיקוח הדוק, ובתנאים מגבילים עליהם הומלץ כאמור.

13. במסגרת זו לא מצאתי בטיעוני העורר טעם המצדיק סטייה לקולא מהמלצת שירות המבחן, אשר ניתנה תוך

התחשבות בשינוי מסוים שהתרחש אצל העורר במובן זה שהוא מכיר באופן ראשוני בהתנהלותו הבעייתית, אך הבהירה כי הוא עודנו נמצא בסיכון להישנות התנהגות פורצת גבולות. בהמלצת שירות המבחן גם צוינה התרשמותם מהעורר שהינו בעל "דפוסים מרמתיים ויכולת תמרון", וגם מהטעם הזה הודגש הצורך בפיקוח על ידי שני מפקחים ואיסור שימוש באמצעי תקשורת. בנסיבות העניין, נוכח המלצת שירות המבחן, היקפה החריג של הפרשה ומעורבותו הבולטת של העורר כפי שהצביע עליה בית המשפט המחוזי, עולה כי לא ניתן לומר שמדובר בתנאים שאינם סבירים.

מכאן כי דין הערר להידחות.

ניתנה היום, כ"ג בחשון התשע"ח (12.11.2017).

שׁוֹפֵט
